

PROFESOR CZESŁAW STRZESZEWSKI

Profesor Czesław Strzeszewski urodził się 21 X 1903 r. w Warszawie. Studiował w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW) w Warszawie. Z wykształcenia jest on inżynierem i magistrem nauk rolniczych. Doktoryzował się w 1931 r. Zastępcą profesora historii gospodarczej KUL został w 1932 r., profesorem nadzwyczajnym polityki ekonomicznej KUL – w 1937, profesorem z tej samej dziedziny – w 1946 r.

Był asystentem Katedry Polityki Ekonomicznej SGGW prof. W. Grabskiego (1926-1930) oraz radcą Ministerstwa Rolnictwa i Reformy Rolnej Departamentu Ekonomicznego (1930-1932). Pełnił funkcję Sekretarza Generalnego Komisji Finansowej Rolnictwa przy Prezydium Rady Ministrów (1931-1932). Był kierownikiem Katedry Historii Gospodarczej i Polityki Ekonomicznej KUL w latach 1937-1939. Prowadził wykłady na tajnych kompletach uniwersyteckich KUL w Kielcach (1943-1945). Był dyrektorem Studium Zagadnień Społecznych i Gospodarczych Wsi przy KUL (1946-1950) oraz kierownikiem Katedry Socjologii Chrześcijańskiej na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL (1948-1952 i 1957-1974). Pełnił funkcję dziekana Wydziału Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych KUL (1946-1948) oraz Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej (1957-1958 i 1961-1969). Był prorektorem KUL (1949-1950) i kierownikiem Międzywydziałowego Zakładu Kultury Chrześcijańskiej KUL (1969-1971). Wykładał historię gospodarczą na Wydziale Humanistycznym KUL i ekonomię polityczną na UMCS-ie. Jest członkiem licznych towarzystw naukowych w kraju i za granicą. Był Sekretarzem Generalnym Towarzystwa Naukowego KUL (1948-1952) i jego wiceprezesem (1963-1966). Był członkiem Rady Społecznej przy Prymasie Polski kard. A. Hlondzie (1936-1939). Był pierwszym przewodniczącym Komisji Episkopatu „Iustitia et Pax” (1968-1983) członkiem Rady Nauki Episkopatu (1973-1983) oraz członkiem Komisji Episkopatu do Spraw Apostolstwa Świeckich (1967-1983). Działacz Stowarzyszenia Katolickiej Młodzieży Akademickiej „Odrodzenie” i wiceprzewodniczący Związku Polskiej Inteligencji Katolickiej (1937-1939). Był przewodniczącym Rady Naukowej ODISS (1972-

1983) i pierwszym prezesem KIK-u w Lublinie. Za upowszechnianie katolickiej nauki społecznej otrzymał komandorię orderu papieskiego św. Grzegorza (1975) i nagrodę naukową im. ks. I. Radziszewskiego (KUL – 1990).

Ogłosił drukiem 23 dzieła zwarte, 36 rozdziałów w pracach zbiorowych, 237 artykułów, 78 recenzji, 6 skryptów autoryzowanych, 2 bibliografie. Jest on promotorem 39 doktorantów (5 na Wydziale WPiNSE i 34 na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej).

WYKAZ PRAC NAUKOWYCH
PROF. DR. HAB. CZESŁAWA STRZESZEWSKIEGO
(1975-1992)*

Dzieła zwarte

1. Integralny rozwój gospodarczy. Warszawa 1976.
2. Ewolucja katolickiej nauki społecznej. Warszawa 1978.
3. Praca ludzka. Zagadnienie społeczno-moralne. Lublin 1978.
4. Własność. Zagadnienie społeczno-moralne. Warszawa 1981.
5. Katolicka nauka społeczna. Warszawa 1985.
6. Kardynała S. Wyszyńskiego wizja Kościoła i Państwa. Wrocław 1990.

Artykuły i hasła encyklopedyczne

1. Działalność organizacyjno-naukowa Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1944-1973. „Summarium” 2:1973 s. 74-81.
2. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania pokoju. „Colloquium Salutis”. Wrocławskie Studia Teologiczne 1973 nr 5 s. 61-75.
3. Teoria rozwoju integralnego. „Chrześcijanin w Świecie” 1975 nr 3 s. 15-26.
4. Myśl społeczna Kościoła w dziesięć lat po Soborze. Tamże nr 6 s. 1-17.
5. Jakość życia a współpraca międzynarodowa. Referat wygłoszony na II Spotkaniu Europejskim w Brukseli. Tamże nr 37 s. 20-26.
6. La qualité de la vie et la coopération internationale. Le rapport prononcé au cours de la II Rencontre européenne à Bruxelles. „Le chrétien dans le monde” 4:1975 s. 9-15.
7. Sprawiedliwość i pokój. Osiem lat działalności papieskiej i krajowych komisji „Iustitia et Pax”. „Chrześcijanin w Świecie” 1976 nr 1 s. 52-63.

* Bibliografię do r. 1974 zob. *Wykaz prac naukowych prof. dra hab. Czesława Strzeszewskego*. Zestawiła M. Strzeszewska. „Roczniki Nauk Społecznych” 3:1975 s. 13-24. Niektóre artykuły ujęte w niniejszym Wykazie ukazały się znacznie później od zapisu roku wydania czasopisma.

8. Integralny rozwój gospodarczy jako postulat prawa naturalnego. Tamże nr 2 s. 42-56.
9. Naród i państwo w nauczaniu społecznym księdza prymasa Stefana kardynała Wyszyńskiego. Tamże nr 6 s. 31-44.
10. Przemówienie Prof. Dr. Cz. Strzeszewskiego na Jubileuszu 70-lecia urodzin i 45-lecia pracy naukowej na KUL. Tamże nr 8 s. 21-23.
11. Baratta Carlo Maria SDB. W: Encyklopedia Katolicka. T. 2. Pod red. F. Gryglewicza, R. Łukaszyka, Z. Sułowskiego. Lublin 1976 kol. 12-13.
12. Bezrobocie. II. W katolickiej nauce społecznej. Tamże kol. 351-354.
13. Bliziński Wacław ks. Tamże kol. 659.
14. Bogactwo. I. Aspekt społeczno-ekonomiczny. Tamże kol. 707-708.
15. Bonald Louis Gabriel Ambroise de. Tamże kol. 780.
16. Brandts Franz. Tamże kol. 1040.
17. Caro Leopold. Tamże kol. 1341-1342.
18. Cechy. Tamże kol. 1376-1379.
19. Kultura religijna a kultura narodowa. „Roczniki Nauk Społecznych” 4:1976 s. 5-18.
20. Deklaracja sprawiedliwości i humanizmu. „Chrześcijanin w Świecie” 1977 nr 51 s. 4-16.
21. Ewangelizacja a rozwój integralny. Tamże nr 58 s. 36-41.
22. Od Leona XIII do Pawła VI. „Gość Niedzielny” 1977 nr 48 s. 1.
23. Religijność polska w 20-leciu międzywojennym 1918-1939. „Roczniki Nauk Społecznych” 5:1977 s. 15-24.
24. Katholische Universität Lublin. Ihre Geschichten und Aufgaben für die Zukunft. „Deutsche Tagespost” 1978 Nr 90 s. 18.
25. Katolickie czasopiśmiennictwo społeczne w Polsce w dwudziestoleciu międzywojennym. „Roczniki Nauk Społecznych” 6:1978 s. 29-49.
26. „Iustitia et Pax”. „Chrześcijanin w Świecie” 1978 nr 67 s. 65-73.
27. W służbie katolickiej nauce społecznej. Wywiad red. J. Zabłockiego z prof. dr. Czesławem Strzeszewskim z okazji 75 rocznicy urodzin. Tamże nr 70 s. 3-14 (łącznie z bibliografią prac za lata 1973-1978).
28. Cercles Catholiques d'Ouvriers. W: Encyklopedia Katolicka. T. 3. Pod red. R. Łukaszyka, L. Bieńkowskiego, F. Gryglewicza. Lublin 1979 kol. 7.
29. Chaix Alphonse Élisée OFMCap. Tamże kol. 48-49.
30. „Chrześcijanin w Świecie”. Zeszyty ODiSS. Tamże kol. 384.
31. „Croix”. „La Croix”. Quotidien Catholique d'Information. Tamże kol. 637.
32. Czuma Ignacy. Tamże kol. 927-928.
33. Dembiński Henryk. Tamże kol. 1139.
34. Ewolucja biologiczna a ewolucja społeczna. „Roczniki Nauk Społecznych” 7:1979 s. 5-14.
35. O sumienność krytyki chrześcijańskiej. „Tygodnik Powszechny” 1979 nr 13 s. 7.
36. *Pacem in terris* – nowy typ społecznej encykliki papieskiej. „Chrześcijanin w Świecie” 1979 nr 73 s. 46-65.
37. IV Konferencja Europejskich Komisji „Iustitia et Pax”. Madryt 14-16 X 1978. Tamże nr 75 s. 71-76.

38. Nad encykliką *Redemptor hominis*. Tamże nr 79 s. 4-8.
39. Społeczno-krytyczna funkcja katolickiej nauki społecznej. Tamże nr 83 s. 2-10.
40. Integrale wirtschaftliche Entwicklung als Postulat des Naturrechts. „Jahrbuch für christliche Sozialwissenschaften” 21:1980 s. 99-115.
41. Rada Społeczna przy Prymasie Polski 1932-1939. „Chrześcijanin w Świecie” 1980 nr 85 s. 48-57.
42. Nauka społeczna Jana Pawła II. Tamże nr 94 s. 1-9.
43. Kardynał Hlond jako twórca odnowy katolicko-społecznej w Polsce dwudziestolecia międzywojennego. Tamże nr 95-96 s. 180-188.
44. Koncepcje rozwoju ekonomicznego i ich ocena. „Roczniki Nauk Społecznych” 8:1980 s. 75-87.
45. Aktualność encykliki *Rerum novarum*. „Chrześcijanin w Świecie” 1981 nr 102 s. 81-88.
46. Chrześcijanin świecki w życiu społecznym i gospodarczym. „Communio”. Międzynarodowy Przegląd Teologiczny 1981 nr 6 s. 44-55.
47. Encyklika *Mater et Magistra* Jana XXIII. „Ład” 1981 nr 30 s. 3.
48. Entwicklung der christlichen Soziallehre in Polen. „Jahrbuch für christliche Sozialwissenschaften” 22:1981 s. 65-74.
49. Koncepcja chrześcijańskiego porządku społecznego Jacques’a Maritaina. „Chrześcijanin w Świecie” 1981 nr 99 s. 53-61.
50. Społeczeństwo industrialne w opinii ostatnich papieży. „Roczniki Nauk Społecznych” 9:1981 s. 171-178.
51. Wskazania na dziś encykliki *Rerum novarum*. „Ład” 1981 nr 10 s. 1, 6.
52. Wspomnienie. Tamże nr 13 s. 5-6.
53. Trzecia encyklika Jana Pawła II. Tamże nr 23 s. 1, 3.
54. Aktualność myśli Maritaina. Rozmowa z prof. Czesławem Strzeszewskim, przewodniczącym Komisji Jacques Maritaina przy ODiSS. „Chrześcijanin w Świecie” 1982 nr 32 s. 5.
55. Ruch katolicki w Europie Środkowej i Wschodniej. Tamże nr 103 s. 47-53.
56. Ethos pracy ludzkiej w nauce kardynała Stefana Wyszyńskiego. Tamże nr 104 s. 13-22.
57. Praca jako czynnik rozwoju cywilizacji na podstawie encykliki *Laborem exercens*. Tamże nr 108 s. 9-16.
58. List do Redakcji. „Przegląd Powszechny” 1982 nr 1/2 s. 20-21.
59. Sprawiedliwość i pokój. 15-lecie Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax”. Rozmowa z prof. dr. Czesławem Strzeszewskim, pierwszym przewodniczącym polskiej Komisji. „Ład” 1982 nr 6 s. 1, 3.
60. Polemika: S. Kaczorowski. W otwartych drzwiach... [Odpowiedź:] Cz. Strzeszewski. Istota sprawy. Tamże nr 26 s. 7.
61. Dyskryminacja. W: Encyklopedia Katolicka. T. IV. Pod red. R. Łukaszyka, L. Bieńkowskiego, F. Gryglewicza. Lublin 1983 kol. 440-441.
62. Dystrybucjonizm. Tamże kol. 453.
63. Humanizm integralny Jacques’a Maritaina a Vaticanum II. „Chrześcijanin w Świecie” 1983 nr 112 s. 71-81.

64. Analiza sytuacji gospodarczej w katolickiej nauce społecznej. Tamże nr 113 s. 84-88.
65. Posłanie społeczne kardynała Stefana Wyszyńskiego. „Ład” 1983 nr 36 s. 1, 3.
66. Był prawdziwym chrześcijaninem. Wspomnienie o śp. Konstantym Turowskim (1907-1983). „Chrześcijanin w Świecie” 1984 nr 127 s. 51-57.
67. Ewolucja nauki społecznej Stolicy Apostolskiej. „Roczniki Nauk Społecznych” 12:1984 s. 89-108.
68. Rozwój koncepcji „kwestii społecznej” i jej dróg rozwiązania w nauce Kościoła od Leona XIII do Jana Pawła II. „Colloquium Salutis”. Wrocławskie Studia Teologiczne 1984 nr 14 s. 41-52.
69. Ekonomiczna definicja pracy a „iustum salarium” w katolickiej nauce społecznej. „Roczniki Nauk Społecznych” 13:1985 s. 20-29.
70. Kardynał Stefan Wyszyński – uczonego i działacza katolicko-społeczny. „Chrześcijanin w Świecie” 1985 nr 136/137 s. 2-10.
71. Ankieta redakcyjna: Problem prawa naturalnego – problem otwarty. Głos w dyskusji. Tamże nr 140 s. 53-56.
72. Model odniesień między Kościołem a Państwem według kard. Stefana Wyszyńskiego. „Colloquium Salutis”. Wrocławskie Studia Teologiczne 1985 nr 17 s. 55-64.
73. Kultura konsumpcyjna czy kultura pracy? „Roczniki Nauk Społecznych” 14:1986 s. 47-58.
74. Miłość jako zasada życia społeczno-politycznego. „Chrześcijanin w Świecie” 1986 nr 158/159 s. 127-138.
75. Katolicka nauka społeczna w dwadzieścia lat po Soborze. Tamże 1987 nr 160/161 s. 1-9.
76. Księżdz Wawrzyniak walczył o niepodległość. „Ład” 1987 nr 2 s. 8.
77. Nad papieskim przesłaniem. Tamże nr 12 s. 1, 4.
78. Etyka i długi międzynarodowe. Tamże nr 16 s. 1, 14.
79. Mono- czy polistruktura. Tamże nr 18 s. 1, 10.
80. Katolicka nauka społeczna. „Znaki Czasu” (Paryż) 1987 nr 6/2 s. 33-40.
81. Odnowa katolicko-społeczna w Polsce dwudziestolecia międzywojennego. „Roczniki Nauk Społecznych” 15:1987 s. 21-30.
82. Rola sektora prywatnego w gospodarce narodowej w świetle katolickiej nauki społecznej. „Zeszyty Naukowe KUL” 1987 nr 2 s. 3-11.
83. O konkurencyjność przedsiębiorstw. „Ład” 1988 nr 2 s. 7.
84. Aktualność encykliki *Pacem in terris*. Wypowiedź na ankietę. Tamże nr 16 s. 6.
85. Miejsce nowej encykliki w nauczaniu Jana Pawła II. Tamże nr 27 s. 6.
86. Ewolucja nauczania społecznego Jana Pawła II. Tamże nr 42 s. 3.
87. Wspomnienie o profesorze Władysławie Grabskim. Tamże nr 48 s. 8.
88. Nie wolno tracić optymizmu. Z prof. Czesławem Strzeszewskim, nestorem katolickiej nauki społecznej, rozmawia Piotr Nitecki. Tamże 1989 nr 2 s. 1, 11.
89. O model gospodarczy Polski. Tamże nr 35 s. 7.
90. Rehabilitacja polityki. „Znaki Czasu” (Rzym-Warszawa) 1990 nr 19 s. 58-66.
91. Zasada pomocniczości inaczej widziana. „Ład” 1990 nr 27.
92. Własność w strukturze gospodarczej Polski postkomunistycznej. Tamże nr 47.

93. Jakie wskazania *Rerum novarum* są nadal aktualne. „Ateneum Kapłańskie” 1991 t. 116 z. 2.
94. Praktyczna teologia. Wywiad z prof. Czesławem Strzeszewskim, przeprowadzony przez członka redakcji dr. Zygmunta Drozdka. „Polska Dzisiaj” 1991 nr próbny.
95. Samorząd – czy tylko terytorialny? „Ład” 1991 nr 12.
96. Autarkia czy integracja. Tamże 1992 nr 18.

Rozdziały prac zbiorowych

1. Ungerechtigkeit, deren Ursache gewalt ist. W: Ordnung im sozialen Wandel. Festschrift für Johannes Messner zum 85. Geburtstag. Berlin 1976 s. 497-509.
2. Ewangelizacja a rozwój integralny. W: Ewangelizacja. Pod red. ks. J. Kruciny. Wrocław 1980 s. 239-246.
3. Chrześcijańska myśl i działalność społeczna w zaborze austriackim w latach 1865-1918. W: Historia katolicyzmu społecznego w Polsce (1832-1939). Pod red. Cz. Strzeszewskiego, R. Bendera, K. Turowskiego. Warszawa 1981 s. 135-199.
4. Rozwój chrześcijańskiej myśli społecznej w niepodległej Polsce. Tamże s. 259-301.
5. Katolickie organizacje inteligencji. Tamże s. 365-389.
6. Ośrodki katolickiej myśli społecznej. Tamże s. 391-415.
7. Chrześcijańskie stronnictwa polityczne. Tamże s. 453-479.
8. Wpływ encyklik społecznych na myśl i działalność społeczną w Polsce. Tamże s. 577-590.
9. Wpływ katolickiej myśli i działalności społecznej na życie społeczne Polski. Tamże s. 591-633.
10. [Wraz z ks. Marianem Banaszakiem] Chrześcijańska myśl i działalność społeczna w zaborze pruskim w latach 1865-1918. Tamże s. 63-134.
11. [Wraz z ks. R. Hermanowiczem] Chrześcijański ruch zawodowy i inne organizacje robotnicze. Tamże s. 481-508.
12. Kraków jako środowisko katolickiej myśli i działalności społecznej za pasterzowania Adama Stefana Sapiechy. W: Księga Sapieżyńska. Pod red. ks. J. Wolnego. Kraków 1982 s. 461-480.
13. Les mouvements catholiques en Europe centrale et de l'Est. W: E. De Jonghe, L. P r e n e e l i inni. Théorie et langage du mouvement catholique (problèmes d'historiographie). Leuven 1982.
14. Wspomnienia z tajnego nauczania na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w latach 1943-1945. W: Działalność Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w czasie okupacji (Relacje i dokumenty). Wstęp i red. J. Ziółtek. Lublin 1983 s. 60-62.
15. Zadania związków zawodowych według encykliki *Laborem exercens*. W: Jan Paweł II. *Laborem exercens*. Powołany do pracy. Komentarz. Wrocław 1983 s. 229-236.
16. Wirtschaftswissenschaftliche und Sozialethische Analyse im Vergleich. W: Weltwirtschaftsordnung die christliche Alternative zum Marxismus. Akten eines internationalen Symposiums. Walberberg 1984 s. 178-181. Sammlung Politeia. Bd. 32.

17. Ufał ludziom. W: Tajemnica człowieka. Wokół osoby i myśli Ks. Wincentego Granata. Lublin 1985 s. 497-498.
18. Die Industriegesellschaft im Urteil der letzten Päpste. W: Zivilisatorische Ursachen von Konflikten. Hrsg. von K. Zapotoczky. Linz 1986.
19. Prekursor Vaticanum II. Przemówienie na spotkaniu rocznicowym w Warszawie 20 X 1974. W: Chrześcijanie. Pod red. bpa B. Bejjego. Warszawa 1987 s. 108-110.
20. Wprowadzenie do wykładów J. Gałkowskiego i ks. J. Majki [na temat pracy ludzkiej]. W: Człowiek w poszukiwaniu zagubionej tożsamości. Lublin 1987 s. 151-152. Sympozja Instytutu Jana Pawła II. Nr 1.
21. Wspomnienia z KUL. Lata 1932-1939. W: Katolicki Uniwersytet Lubelski w latach 1925-1939 we wspomnieniach swoich pracowników i studentów. Wstęp i red. G. Karolewicz. Lublin 1989 s. 175-180.
22. Koncepcja chrześcijańskiego porządku społecznego J. Maritaina. W: Jacques Maritain, prekursor soborowego humanizmu. Myśl filozoficzno-teologiczna Jacques'a Maritaina. Pod red. ks. S. Kowalczyka, E. Balawajdera. Lublin 1992 s. 135-143.
23. Humanizm integralny J. Maritaina a Vaticanum II. Tamże s. 181-190.
24. Wpływ J. Maritaina na myśl i działalność katolików w Polsce w dwudziestoleciu międzywojennym. Tamże s. 241-252.

Recenzje

Prawa człowieka. Rec.: Ks. F. J. Mazurek. Prawa człowieka w nowoczesnym społeczeństwie Kościoła. Lublin 1991. „Ład” 1992 nr 29 s. 5.

Ks. Franciszek Janusz Mazurek